

ຕົ້ງໜາ ຕົ້ງບາກ

ຮຸ່ນຜູ້ລາຍລາວ

Weaving Cloth Weaving Nagas

Lao Woven textile motifs

Viengkham Nanthavongdouangsy

ວຽງຄໍາ ນັນທະວົງດວງສີ

ຕໍ່າຫຼາກ ຕໍ່ານາກ

ຊຸດຜ້າລາຍລາວ

Weaving Cloth Weaving Nagas Lao Woven textile motifs

ໂດຍ ວຽງຄໍາ ນັນທະວົງດວງສີ
Viengkham Nanthavongdouangsy

ຄໍານໍາ Introduction

- 3 - ຕໍ່າຫຼາກ ຕໍ່ານາກ *Weaving Cloth - Weaving Nagas - 10*
- 16 - ໄຫມຟ້າ ແລະນາງນ້ອຍໜ້າຮັກ *Mai Faa and the Pretty Girl - 21*
- 24 - ກະສວຍ ຂອງລູກສາວພະຍາ *The Weaving Shuttle of the King's Daughter - 30*
- 36 - ຕົກກີ່ເປັນເຫມືອຍ *If you fall of the loom, you will become a bear - 37*
- 38 - ກະສວຍຕໍ່າຫົວ ບໍ່ໄດ້ຜົວນໍາເພິ່ນ *If the weaving shuttle hits your head, you will not be able to get married - 40*
- 41 - ນັ່ງອ່ວຍຫລັງໃສ່ໜ້າຫຼາກ ຕໍ່າຫຼາກເບືອງຫິນ *If you sit on the loom with your back to the beater, you will need more weft yarns. - 41*
- 42 - ສືບຫຼາກຂ້າມຄືນ ຜີປີ້ນໄຂວ່ *If you cannot finish tying the knot for the new warp in the daytime, be careful: the spirit will tangle the warp yarns at night. - 45*

ຄໍານໍາ

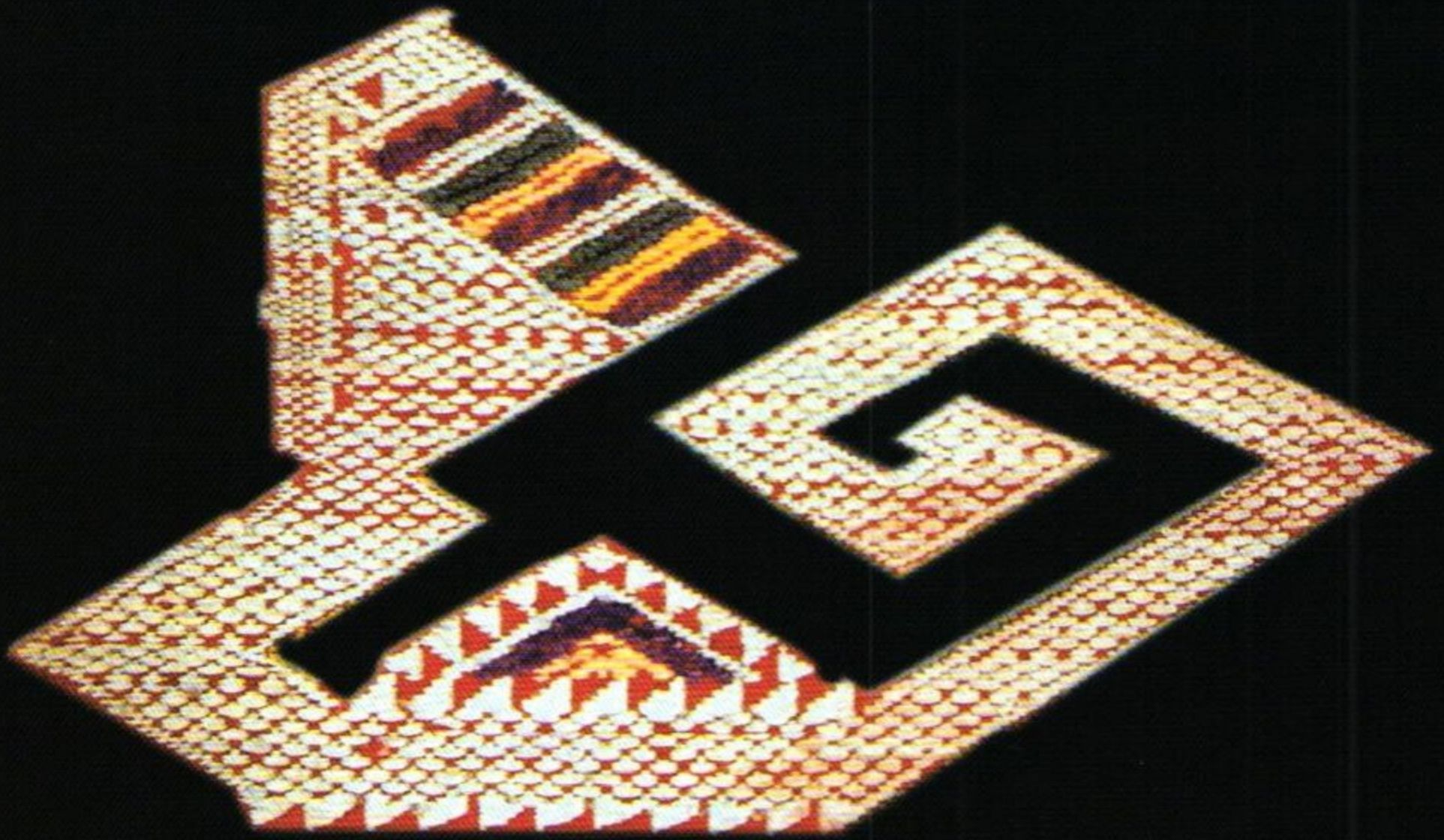
ໂດຍທົ່ວໄປ ແມ່ຍິງລາວເຂົ້ານັ້ງແປ້ນກີ່ ຮຽນຕໍາຫຼຸກ
 ຕັ້ງແຕ່ອາຍຸກ່ອນ 10 ຂວບ ໂດຍມີ ແມ່, ແມ່ເຖົ້າ
 ແລະແມ່ຍ່າ ເປັນຄູສອນ. ສິດສອນກັນແບບປາກເປົ່າ
 ບໍ່ມີປື້ມຕໍາລາໃດໆ. ນິທານ, ກາບກອນ
 ແລະພາສິດສອນໃຈ ໄດ້ຜູກພັນຢູ່ ໃນລິງລາຍ
 ເຕັກນິກການຕໍາ ຮວມທັງຄວາມເຊື່ອກີ່
 ແລະວັດທະນະທໍາ ການນໍາໃຊ້ຜ້າປະເພດຕ່າງໆ.
 ບົດຮຽນທັງຫລາຍ ໄດ້ກືກສະສົມ
 ແລະສືບທອດຈາກຄົນຮຸ່ນຫນຶ່ງ
 ຕໍ່ໃສ່ຮຸ່ນໃໝ່ ກາຍເປັນມໍລະດົກຂອງຄອບຄົວ
 ແລະຂອງສັງຄົມເຊື່ອຊາດ ຍືນຍາວມາ
 ຢ່າງບໍ່ຂາດຕອນ.
 ເມື່ອມີການຍົກຍ້າຍກຸ່ມການ
 ຈາກບ້ານເກີດ ສູ່ເຂດແຂວງອື່ນ, ໄປອາໄສປະເມີນຢູ່
 ກັບຊົນຊາດຊົນເຜົ່າ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ
 ບວກກັບກະແສ ການນຸ່ງກີ່ ຕາມສະໄຫມນິຍົມ
 ຈິ່ງເປັນເຫດໃຫ້ ຄວາມເຄັ່ງຄັດ
 ໃນການນໍາໃຊ້ລິງລາຍ ແລະສີສັນ
 ຈາກຕົ້ນກໍາເນີດເດີມ ຄ່ອຍໆມີການ
 ປ່ຽນແປງໄປຢ່າງຫລີກລຽງບໍ່ໄດ້.
 ປື້ມຊຸດ " ຜ້າລາຍລາວ "
 ຈະປະກອບດ້ວຍຫລາຍຮູບເຫລັ້ມ

Introduction

Lao women usually sit at the loom and learn how to weave from before the age of ten, with their grandmothers and mothers as teachers, learning and teaching in the oral form. Folktales, poems and proverbs are embodied in the Lao woven motifs and technical means as well as the beliefs and culture of the use of different kinds of cloth. These lessons have been passed down from generation to generation as the heritage of family and society.

Frequent migration from one to another location and living with other ethnic groups has undeniably diminished the original concentration of weaving motifs and the use of colour. The wearing of modern clothes has also accelerated its disappearance. The book series “Lao woven textile motifs” aims to show the essence of these local weaving arts before they change and are forgotten.

ນາກຫາງຂອດ
Curly tail Naga

ໂດຍການຮວບຮວມ ເອົາຈຸດສໍາຄັນ
ຫລາຍດ້ານຂອງສິລະປະການຕໍ່າຫຼຸກ
ທີ່ມີຄຸນຄ່າທາງວັດຖຸ ແລະທາງຈິດໃຈ
ແບບພື້ນບ້ານ ພື້ນເມືອງລາວໄວ້
ກ່ອນທີ່ບາງສິ່ງບາງຢ່າງຈະຖືກຫລົງລືມ
ແລະມີການປ່ຽນ ແປງໄປຈາກເດີມ.

ຕໍ່າຫຼາກ ຕໍ່ານາກ

ນາກ ຫລື ເງືອກ ເປັນລາຍທີ່ໂດດເດັ່ນ
ອັນດັບຫນຶ່ງໃນຜ້າລາວ
ຕົ້ນຕົວກຶກປະດິດຄິດສ້າງຂຶ້ນ
ດ້ວຍຈິດສໍານຶກ ຍໍາແຍງ ແຝງບູຊາ
ແລະດ້ວຍສິລະປະອັນປານິດ
ລາຍນີ້ ຜູກພັນກັບຊີວິດການເປັນຢູ່
ຂອງຊາດລາວຢ່າງແຍກບໍ່ອອກ
ຈົນເມື່ອຊ່າງຕໍ່າຫຼາກເອີ້ຍເຖິງວຽກງານ
ຕໍ່າຫຼາກຂອງຕົນເມື່ອໃດ
ກໍຈະມີຄໍາໂຕງໂຕຍຕິດສືບວ່າ:
ຕໍ່າຫຼາກ ຕໍ່ານາກ

ນາກມີຫລາຍຊື່ ເອີ້ນຕາມຮູບຮ່າງ
ລັກສະນະ ທີ່ປະດິດສ້າງຂຶ້ນ

ຕາມຈິນຕະນາການ ທີ່ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນ
ຄວາມເຊື່ອທາງສາສະຫນາພຸດ
ແລະການນັບຖືຜີ.

ຕົວຢ່າງ " ນາກໂຮງທຽນ "

ລິງລາຍສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຮູບລັກສະນະ
ຂອງນາກ ທີ່ເອ້ຍ້ອງປະດັບປະດາ
ດ້ວຍທຽນບູຊາ ໃນມື້ບຸນອອກພັນສາ
ບຸນຊ່ວງເຮືອ ເພື່ອຂໍຂະມາ ຂໍສະແດງ
ຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນ ແລະຂໍພອນຈາກແມ່ນ້ຳ
ສ່ວນຕົວຢ່າງ ການນັບຖືຜີ ເຊັ່ນ :

"ເງືອກແລ້ງ" ເງືອກນີ້ ມີລິດເດດ
ແລະພະລັງມະຫາສານ
ສາມາດເຮັດໃຫ້ເກີດພ້າຝົນລົມແຮງ ຫລື
ດິນພ້າອາກາດ ແຫ້ງແລ້ງກໍໄດ້,
ມີຄຳກອນທີ່ກ່າວເຖິງອິດທິກຳລັງຂອງ
"ເງືອກແລ້ງ" ຕອນຫນຶ່ງວ່າ:

ເງືອກແລ້ງ

Drought Naga

ຄິດຊ່ອຍຂ້ອຍ ເອົານ້ຳຂຶ້ນເໜືອ
 ຄິດຊ່ອຍຂ້ອຍ ເອົາເຮືອລ່ອງແກ້ງ
 ຄິດເອົາແມ່ເງືອກແລ້ງ ເມື່ອເກື້ອນພູສູງ

ຄວາມເຄົາລົບ ຢ່າເກງຕໍ່ນາກ
 ຫລື ເງືອກ ກຶກສະແດງອອກທາງພິດຕິກຳ
 ຫລາຍຮູບແບບ, ຫລາຍຊົນເຜົ່າ
 ບໍ່ຂ້າເງືອກ ໆ ທີ່ພົບພາມໂດຍບັງເອີນ,
 ບໍ່ນຸ່ງສິ້ນຫົວແດງ, ເສື້ອແດງ ແລະ
 ຄາດຫົວແດງ ເມື່ອຂ້າມແມ່ນ້ຳ
 ເພາະເຊື່ອວ່າຈະມີອັນຕະລາຍ
 ຍ້ອນສີແດງເປັນສີຂອງຫອນເງືອກ
 ເມື່ອຜູ້ຄົນນຸ່ງເຄື່ອງສີແດງຂ້າມນ້ຳ
 ເງືອກເຫັນ ກໍກົວ່າ
 ເປັນການດູລ່າຜ່າເປຍ ຈິ່ງລົງໂທດ.
 ໃນຮີດຄອງໄຕແດງ ບໍ່ມີການແຕ່ງດອງ
 ຍາມເດືອນຈຽງ ອາດແມ່ນຍ້ອນ ເງື່ອນໄຂ

ເງື່ອນຫາງຂໍ

Curly tail Naga

ຄວາມບໍ່ສະດວກ ຈາກສະພາບອາກາດ
ທີ່ຫນາວເຢັນ ຫລືດ້ວຍເຫດຜົນ

ທາງຮີດຄອງ ທີ່ຖືວ່າຍາມເດືອນຈຽງ
ເດືອນຍີ່ນີ້ ຜີພໍ່ແມ່ທີ່ຮັກສາເຮືອນຊານ

ຈະຂຶ້ນແຫ່ແຫນປາງບຸນຂອງຜີແຖນ
ຢູ່ເມືອງຟ້າ ເມືອງແຖນພຸ່ນ

ສະນັ້ນລູກຫລານຜູ້ເປັນຄົນ ຢູ່ທາງເຮືອນ
ຕ້ອງລະເວັ້ນການຈັດພິທີກໍາຕ່າງໆ

ຮວມທັງການແຕ່ງດອງ ເພາະຫາກມີ
ການຈັດບຸນໃດຫນຶ່ງຂຶ້ນ ຜີພໍ່ຜີແມ່

ທີ່ໄປແຫ່ແຫນປາງບຸນແຖນ

ຈະກັບລົງມາເບິ່ງພິທີຢູ່ເຮືອນ
ເມື່ອຜີແຖນຮູ້ ກໍຈະໂກດແຄ້ນ

ແລະເຮັດໃຫ້ມີການເຈັບເປັນ

ຫລືສິ່ງບໍ່ດີເກີດຂຶ້ນໃນຄອບຄົວ.

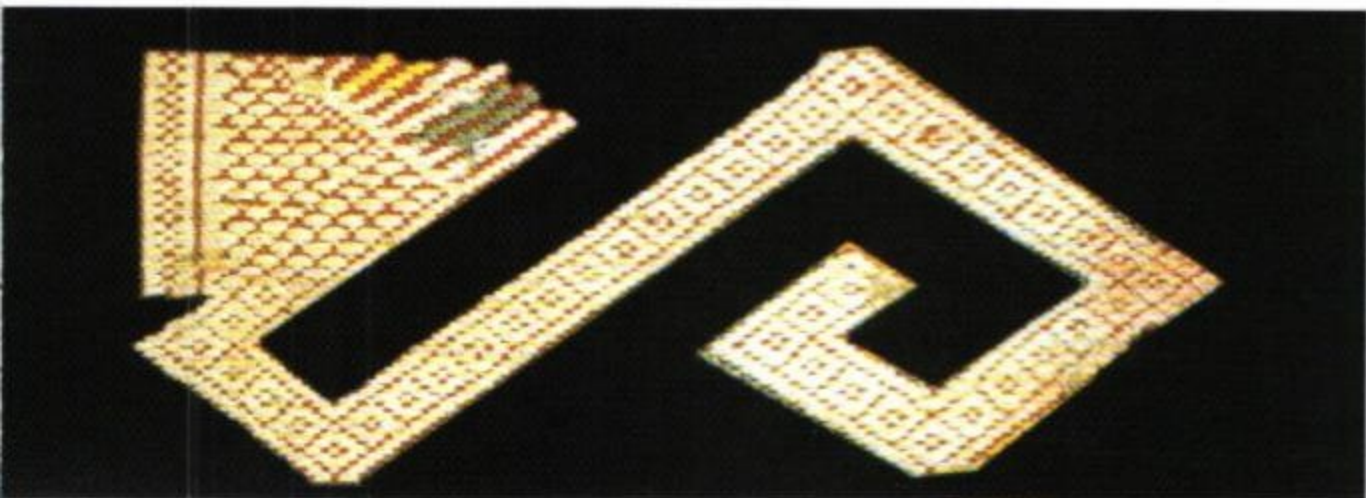
ແຕ່ເປັນຫນ້າສົນໃຈ ເມື່ອຜະຫຍາສອນໃຈ
ທີ່ກ່າວເຕືອນ ການລະເວັ້ນການແຕ່ງດອງ

ໃນລະຍະເດືອນນີ້ ຜີບໍ່ກ່າວເຖິງຜີແຖນ

ແຕ່ຫາກກ່າວເຖິງອາກັນ
 ຂອງພະຍາເງືອກແທນ
 ດັ່ງໃນກອນອ້າຍສອນນ້ອງສາວ
 ຕອນໜຶ່ງ ກ່າວວ່າ:

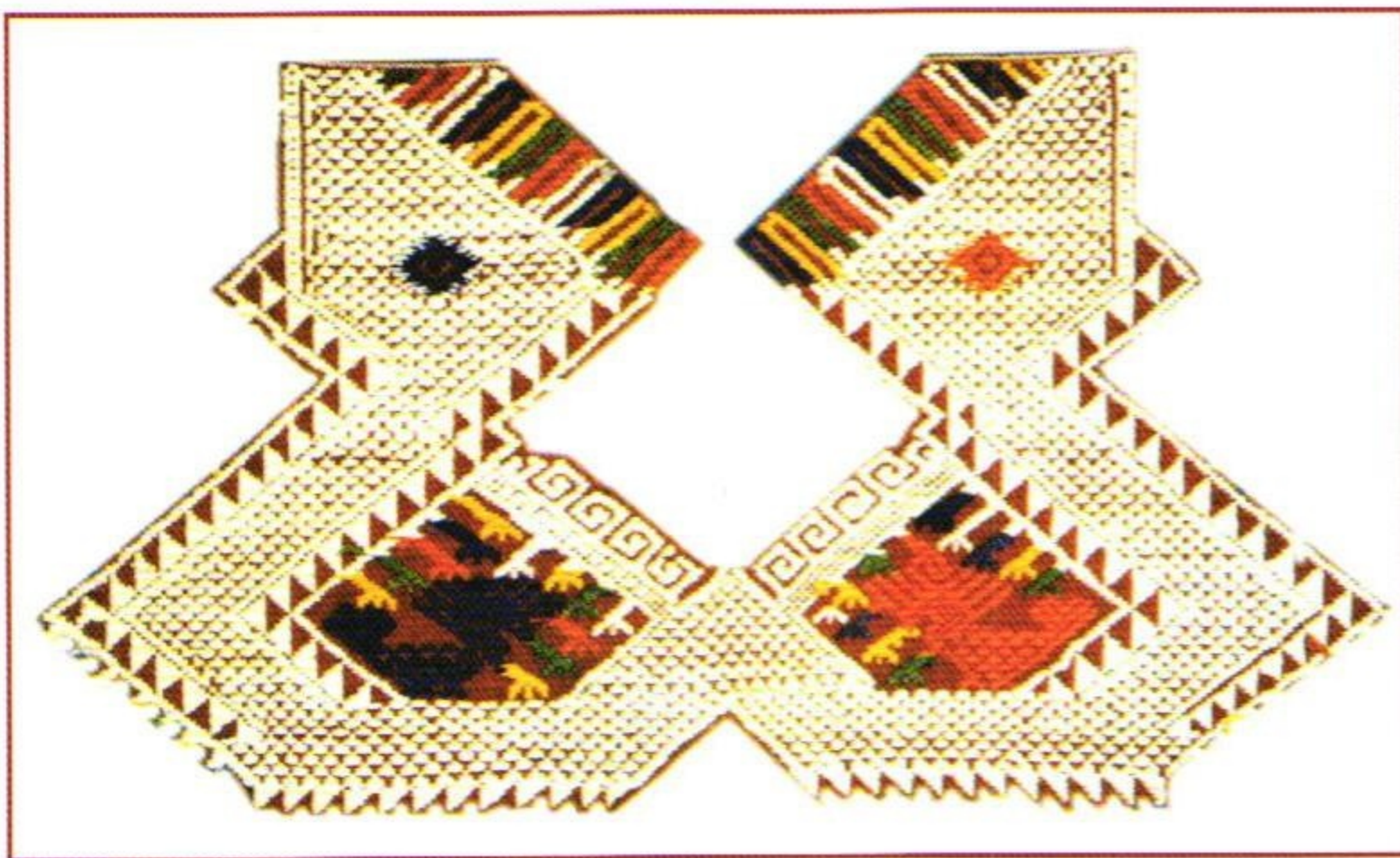
ເດືອນຈຽງ ຄວາຍເຖິກຫລວງ
 ບໍ່ລົງຟຸມນ້ຳ
 ໃຜບໍ່ປ້າໄມ້ໃຫຍ່ເຮັດເຮືອນ
 ທ້າວເມືອງໃຕ້ ບໍ່ຫຍິບຊຸດ ຄ່າອາ
 ບໍ່ຫຍິບຟາ ຄ່ານ້ອງ
 ບໍ່ແຕ່ງຍ້ອງ ຄ່າລູກຍິງສາວ
 ຄັນວ່ານ້ອງເຕົ້າໄປເປີ້
 ເງືອກຫລົ່ມເອົາຂອງ
 ຟອງເຫລືອງແດງຫລົ່ມເຮືອເອົາເຄື່ອງ
 ກີ່ເຍື່ອງຮ້າຍນ້ອງຫລ້າຢ່າເມືອ
 ນ້ອງຈິເມືອ ຄ່າເຄືອຂໍ້ຫ້ງ
 ນ້ອງຈັ່ງມາຢູ່ຍັງໃຫ້ອ້າຍສັ່ງສອນ

ພາສາໄຕແດງ:
 ຄ່າ : ແຕ່ງດອງ
 ຟາ : ຜ້າຫົ່ມນວມ
 ເປີ້ : ໃ້, ລູກໃ້
 ຂໍ້ຫ້ງ : ຂໍ້ຫ້າມ

Weaving Cloth – Weaving Nagas

The Naga is the most outstanding and dominant motif in Lao woven textiles, artistically created with imagination and respect. It has been so inseparably bound to the livelihood of the Lao people that whenever weavers speak of their work the term “Naga” is spontaneously mentioned first, as in the phrase “Weaving Cloth – Weaving Nagas.”

ບາກສອງຫົວ
Two headed Naga

The Nagas have different names after the patterns created from imagination and from both Buddhist and Animist beliefs. For instance, in the “Nak Hong Thien” (Candle House Naga), the motif reflects the form of a Naga decorated with the candle used on “Ork Phansa,” the day of the boat racing festival to give thanks to the river and ask for its blessing. An example of Animist beliefs is the “Ngeuk Laeng” (Drought Naga), which is believed to have the supernatural powers to cause storms, rain and drought.

There is a poem narrating the supernatural powers of the Ngeuk Laeng saying:

*Help me to make water run uphill;
Help me to bring the boat through
the rapids;*

*Help me to take the Ngeuk Laeng
to crush the mountain.*

Lao people show their respect to the Naga in different ways, and many ethnic groups will not hurt snakes and Nagas. People usually avoid wearing red clothes and red headscarves when crossing a river, and neither does a woman wear a Sinh (Lao skirt) with a red waistband. It is considered that red is the colour of the Naga's crest, and whenever a Naga sees people wearing red crossing the river he will assume they do not respect him and will teach them a lesson.

ງູນອນຫ້າງ
Sleeping Naga

In Tai Daeng custom, there are no marriages during the first month of the lunar calendar, with the reason that the weather is too cool, and the belief that during that period the ancestors' spirits who look after the house and family are on a journey to heaven to celebrate the Phii Thaen

festival. (Phii Thaen are spirits who take care of the people of the house, and are also responsible for punishments or deciding who should live or die.) People in the family must postpone any ceremonies including weddings, since if there is any ceremony during that time, the ancestors' spirits have to leave the Phii Thaen festival to join the family event at home, and they will then get angry with the family and cause problems. It is very interesting that when elder people teach the young about this tradition they do not say much of the dangers of Phii Thaen, but instead mention about the power of the Naga, as in part of a teaching poem that a brother gives to his younger sister which says:

*In the cool of the first month,
No strong buffalo dares to bathe,*

*Nobody cuts a big tree to build a
house,
And the elders will not sew clothes
for their daughter's wedding.
Do not make a thick blanket,
nor a gift!
If you go for your wedding by the
river, the Naga will sink your boat,
And the red and yellow waves will
claim everything.
So sister, whatever happens don't
get married!
If you will go, I will ask you to stay;
Wait and listen to my teaching
poem !*

ໄຫມຟ້າ ແລະນາງນ້ອຍຫນ້າຮັກ

ນານມາແລ້ວ
ຍັງມີຄອບຄົວທຸກຍາກຄອບຄົວນຶ່ງ
ອາໄສຢູ່ບ້ານນ້ອຍແຫ່ງນຶ່ງ.
ໃນຄອບຄົວ ມີພໍ່ແມ່ ແລະລູກສາວນ້ອຍ
ຫນ້າຮັກຄົນນຶ່ງ. ແມ່ ແລະລູກສາວ
ປູກມອນແລະລ້ຽງມ້ອນ,
ມ້ອນ ກືກລ້ຽງຈົນຄົບຮອບເດືອນເຜິ້ງ
ເຕັມດວງສອງຄັ້ງ ກໍເຮັດຝັກຫລອກ.
ແມງປີ້ຈາກຕົວມ້ອນນີ້ ໄຂ່ ແລະແຕກເປັນ
ໂຕມ້ອນນ້ອຍ ສືບພັນພຽງປີລະຄັ້ງເທົ່ານັ້ນ.
ດັ່ງນັ້ນ ສອງແມ່ລູກ ຈຶ່ງເອີ້ນມ້ອນນີ້ວ່າ
ມ້ອນຟ້າ,ຟ້າ ມີຄວາມຫມາຍວ່າ
ປາງຟ້ານຶ່ງ ຄືນານນຶ່ງປີ.

ແມ່ສາວໄຫມພ້າຈາກຝັກຫລອກ,
ໄຫມພ້າຫມັ້ນຫນຽວຫລາຍ
ແລະບໍ່ຂາດງ່າຍໆ. ແມ່ເອົາໄຫມພ້າ
ໃຫ້ພໍ່ໃຊ້ສານມອງ. ຫລັງຈາກສານມອງແລ້ວ
ພໍ່ເອົາມອງໃຫ້ລູກສາວເພື່ອໄປກາງເອົາປາ.
ລູກສາວໄປຫ້າງມອງ ຢູ່ແມ່ນ້ຳ
ແລະໃນຂະນະທີ່ນາງລໍຖ້າຢາມມອງ
ກໍແສ່ວຕີນສິ້ນໄປນໍາ.
ບໍ່ນານ ນາງນ້ອຍໄດ້ຍິນສຽງຮ້ອງໄຫ້
ມາຈາກແມ່ນ້ຳ, ນາງແລ່ນລົງໄປເບິ່ງ
ເຫັນນາກຕົວຍາວ ກືກມອງກ້ຽວພັນຢູ່.
ທ້າວນາກ ເຫັນນາງນ້ອຍ

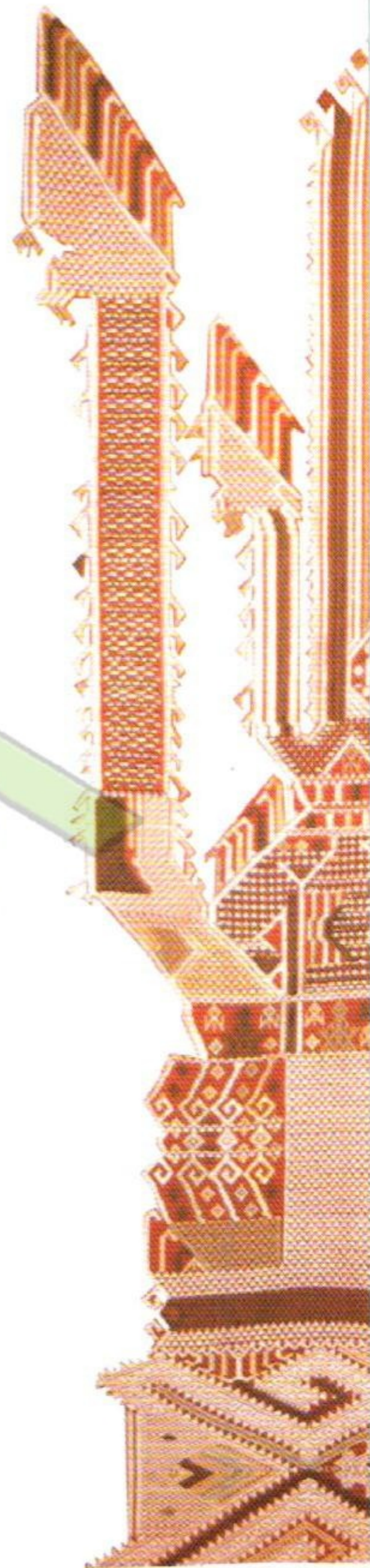
ນາກພັກໄຂ່
Naga laying eggs

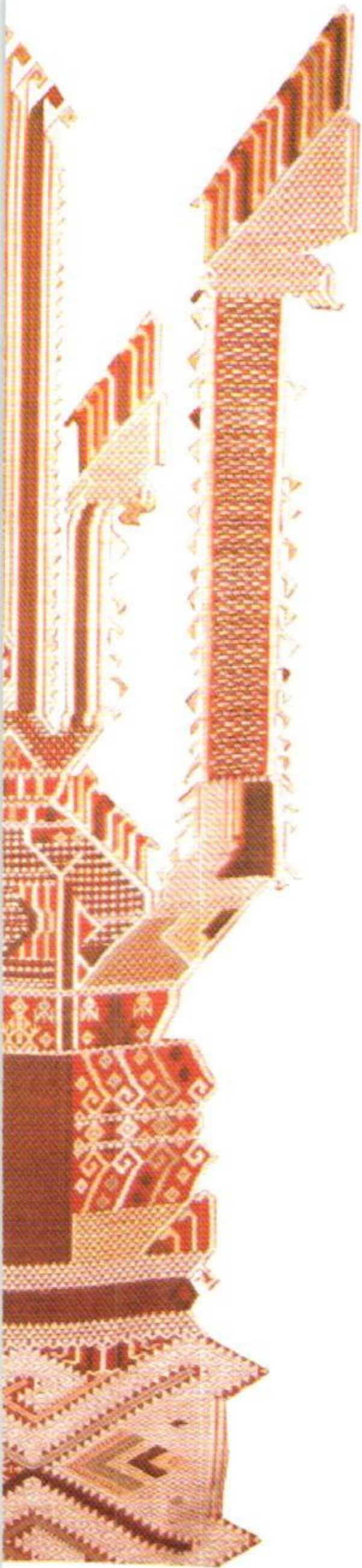

ຈິ່ງອ້ອນວອນຂໍຄວາມຊ່ອຍເຫລືອວ່າ:
" ນາງນ້ອຍເອີຍ ຊ່ອຍຂ້ອຍແດ່ທ່ອນ,
ຂ້ອຍເຈັບປວດຫລາຍມອງນີ້
ຫມັ້ນຫນຽວອີ່ຫລີ
ເຖິງຂ້ອຍຈະດື່ມກ່ວງແນວໃດ
ມອງກໍບໍ່ຫລຸດຂາດອອກຈາກຂ້ອຍເລີຍ".

ນາງນ້ອຍ ໄດ້ຍິນນາກອ້ອນວອນກໍສົງສານ
ແລະຈັບເອົາມິດນ້ອຍ ທີ່ນາງໃຊ້ຕັດເສັ້ນໄຫມ
ເວລາແສວຕິນສິ້ນ ຕັດຕາມອງ
ແຕ່ຕັດແລ້ວ ຕັດອີກມອງໄຫມຟ້າກໍບໍ່ຂາດ,
ນາງພະຍາຍາມຕື່ມ ທັງຂັບກອນຫມໍມິດ
ໄຫວ້ວອນໄປນໍາ.

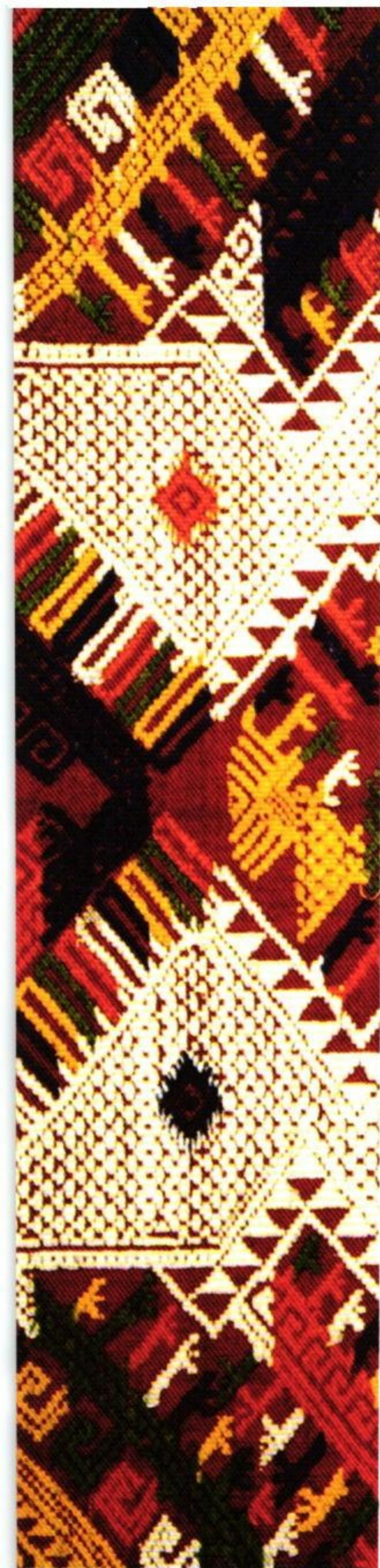
ຫລ້ານິເນີ ຫລ້ານິນັດ ຕັດປ່ອງນີ້ ໄປເສີ່
(ໃສ່) ປ່ອງເນີ ຕັດປ່ອງເນີ ໄປເສີ່ປ່ອງຫນ້າ
ຫລ້າອອນ ນ້ອຍຈິ່ງ ຄ່ອຍມາຍມາ

ພໍ່ສຸດສຽງຂັບກອນ ສາຍມອງໄຫມພ້າ
ກໍຂາດມາຍ. ທ້າວນາກດີໃຈຢ່າງຍິ່ງ
ຈິ່ງເຊີນນາງນ້ອຍ
ລົງໄປຢາມເມືອງບາດານນໍາ
ທໍາອິດ ນາງນ້ອຍປະຕິເສດ
ເພາະຢ້ານພໍ່ແມ່ຊອກຫາ ແຕ່ທ້າວນາກ
ກໍຂໍແລ້ວຂໍອີກ ຢາກຕອບແທນບຸນຄຸນ
ທີ່ນາງໄດ້ຊ່ອຍເຫລືອຕົນ.
ນາງນ້ອຍລົງໄປເມືອງບາດານ
ໄດ້ພົບກັບພະຍາ ແລະມະເຫສີ
ຜູ້ເປັນບິດາ ແລະມານດາຂອງທ້າວນາກ,
ພະຍາ ແລະມະເຫສີ ຮັບຟັງເລື່ອງລູກຊາຍ
ຂອງຕົນໄປກືກມອງ ແລະນາງນ້ອຍ
ໄດ້ຊ່ອຍເຫລືອຊີວິດຂອງລູກຊາຍຕົນໄວ້
ກໍສະແດງຄວາມ ຂອບໃຈ ແລະຮູ້ບຸນຄຸນ
ຢ່າງຍິ່ງ ຈິ່ງໄດ້ຈັດພິທີສະຫລອງຂຶ້ນ
ຢ່າງໃຫຍ່ໂຕ ແລະກ່ອນຈະສິ່ງນາງນ້ອຍ
ກັບບ້ານ

ນາກໂຮງທຽນ
Candle House Naga

ພະຍາ ແລະມະເຫສີ
ໄດ້ມອບກຶງຂຶງ
ແລະກຶງຂ່າ ໃຫ້ນາງ.

ເມື່ອນາງນ້ອຍກັບຮອດເຮືອນ
ຫາພໍ່ແມ່, ນາງເປີດເບິ່ງກຶງຂຶງ
ກໍກັບກາຍເປັນກຶງຄໍາ ສ່ວນກຶງຂ່າ
ກັບກາຍເປັນກຶງເງິນ.

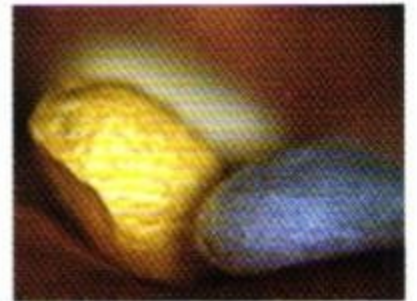
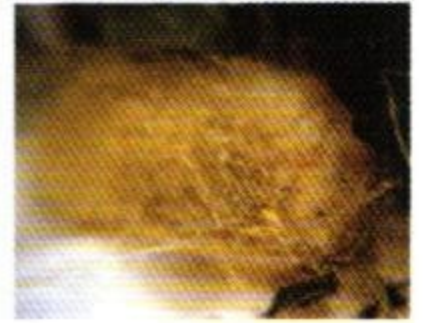
ຕັ້ງແຕ່ນັ້ນມາ ຄອບຄົວນາງນ້ອຍ
ຈຶ່ງກາຍເປັນຄອບຄົວທີ່ຮັ່ງມີ
ແລະຢູ່ຮ່ວມກັນຢ່າງມີຄວາມສຸກ.
ນັບແຕ່ປາງນັ້ນມາ

ເມື່ອຜູ້ຄົນເດີນທາງ ທາງນ້ຳ
ພວກເຂົາມັກຈະເອົາເສັ້ນໄຫມພ້າ
ມັດແຂນ ຍ້ອນເຊື່ອກືວ່າ ໄຫມພ້ານີ້
ຈະຊ່ອຍປ້ອງກັນໄພອັນຕະລາຍ
ຈາກນາກ ແລະເງື່ອນກູທັງຫລາຍ.

Mai Faa and the Pretty Girl *Folk Tale of the Tai Daeng*

Once upon a time there was a poor family of a Mother, Father and a beautiful little Daughter living in a small village. The Mother and Daughter grew mulberry bushes to feed silkworms. The silkworms had to be fed for two full moons before they made their cocoons, and they stayed inside for a long time and hatched only once a year. So the family named this silk worm Mai Faa (Faa means a year).

Then the Mother reeled the Faa silk yarn out of the cocoon. Mai Faa was very strong and very hard to break. The Mother gave Mai Faa to the Father, and the Father made it into a fishing net. After finishing, the Father gave the net to the Daughter who then went fishing. The Daughter carried with her a basket

of embroidery equipment such as yarn, fabric and a knife, and she embroidered her Sinh (skirt) while she fished.

After a while there came a noise from the river. She looked down and saw a long Nak (water snake) caught by the net.

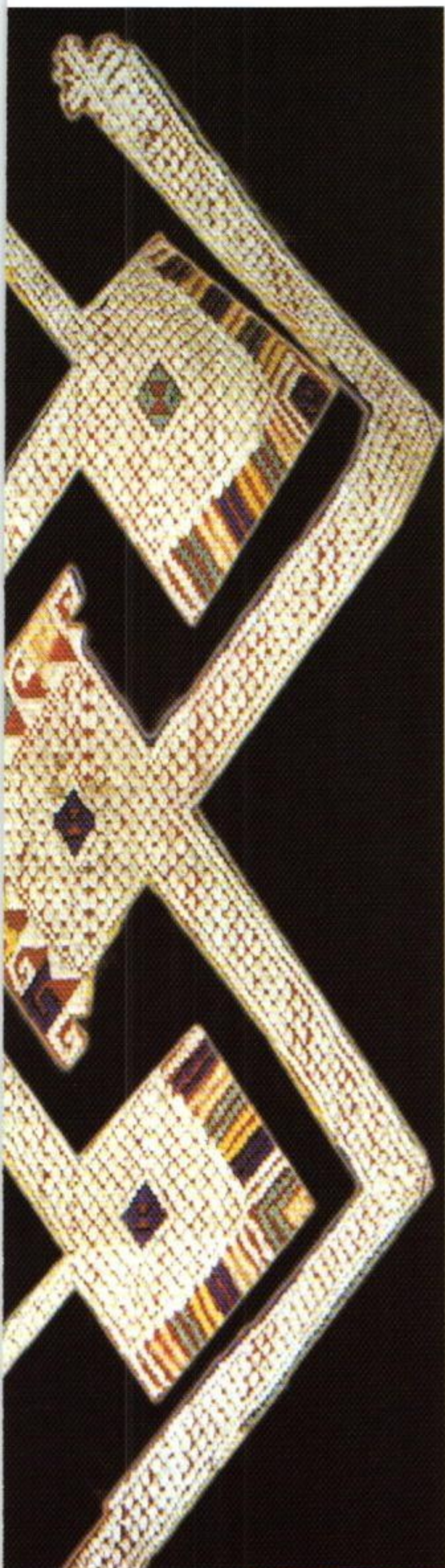
“Young girl, please help me ! I am in pain! The net is very strong. It is stronger than any nets I have ever seen!” cried the Nak.

The Daughter listened to the Nak’s pleading and felt pity for it. She took her knife and began to cut the net. She tried hard but the knife could not cut the yarn. Then she tried again while singing a song.

“La ni noi, La ni neu, La ni nut. Cut this yarn to the next. Cut the next to the near. Please ! Please yarns, leave the Nak”

As soon as the song ended, the yarn released the Nak. The Nak was very happy and invited the Daughter to visit his town under the river. At first the Daughter refused but the

ນາກຫົວຂອດ
Crested Naga

Nak asked her again and again to give him a chance to return her kindness.

The Daughter went down to the Nak's town and met with the parents of the young Nak who were the King and Queen of the town.

The King and the Queen listened to the story and were very grateful to the Daughter for allowing their son to survive. Before leaving the Nak's town, the King and Queen gave the Daughter a couple of bags. The first bag contained white ginger, and the second contained yellow ginger. The Daughter returned home with the two bags, and when she opened them the white ginger turned to silver and the yellow turned to gold. Since then the poor family become wealthy and lived together happily.

Ever since that day, when people travel by river, they like to have the Mai Faa yarn tied to their wrists to protect them from the danger of the water snake.

ກະສວຍ ຂອງລູກສາວພະຍາ

ນາກພັກໄຂ່
Naga laying eggs

ເທິງນານມາແລ້ວ ຍັງມີເມືອງງາມແຫ່ງນຶ່ງ
ຕັ້ງຢູ່ແຄມແມ່ນ້ຳໃຫຍ່.

ໃນເມືອງມີພະຍາອົງນຶ່ງ ເປັນເຈົ້າປົກຄອງ.

ພະຍາມີລູກສາວຄົນນຶ່ງ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ທີ່ມີ

ຮູບໂສມງົດງາມ ຫາຜູ້ປຽບປານບໍ່ໄດ້.

ນອກຈາກມີຄວາມງາມເປັນເລີດແລ້ວ

ລູກສາວພະຍາ ຍັງມີສີມືເປັນເອກ

ໃນການຕໍ່າຫຼຸກ, ມີຄວາມປານິດ ແລະ

ປະດິດດອກລາຍໄດ້ຢ່າງວິຈິດພິສະດານ.

ຊື່ສຽງຂອງລູກສາວພະຍາ ໂດ່ງດັງ

ໄປທົ່ວທຸກທິດ ຈົນເຮັດໃຫ້ຊາຍຫນຸ່ມທັງຫລາຍ

ໄຜ່ປອງ ຢາກໄດ້ເຈົ້າຍິງມາເປັນຄູ່ຄອງ,

ເລື່ອງນີ້ ຊາລີໄປຮອດຫູ "ບ່າວເງືອກ"

ລູກຊາຍພະຍາເມືອງບາດານ ໃນແມ່ນ້ຳໃຫຍ່.

ບ່າວເງືອກ ອົດບໍ່ລົນທົນບໍ່ໄດ້
ຢາກຈະເຫັນໜ້າລູກສາວພະຍາ
ຈິ່ງແປງຕົວເປັນໄກ່ຜູ້ຂາວຫອນແດງ
ຂຶ້ນມາຈອບເບິ່ງ.

ເມື່ອ "ບ່າວເງືອກ" ໄດ້ເຫັນລູກສາວ
ພະຍາກໍເກີດຄວາມມັກຮັກ ແລະຢາກໄດ້
ເຈົ້າຍິງໄປເປັນເມຍ. ບ່າວເງືອກ ກິນບໍ່ໄດ້
ນອນບໍ່ຫລັບ ແຕ່ລະມື້ ຕ້ອງໄດ້ແປງຕົວ
ເປັນໄກ່ຜູ້ຂາວຫອນແດງ ຂຶ້ນມາຫລິ້ນ
ຢູ່ໃກ້ກັບເຈົ້າຍິງ ທີ່ກໍາລັງຕໍ່າຫຼຸກ
ຢູ່ກ້ອງຕະລ່າງ.
ຢູ່ມາວັນນຶ່ງ ຂະນະທີ່ເຈົ້າຍິງຕໍ່າຫຼຸກຢູ່
ໄກ່ຜູ້ຂາວຫອນແດງ ກໍຍ່າງເຂົ້າໄປໃກ້ໆ
ໃຊ້ສິບແຫລມແຂງແຮງຈິກເອົາກະສວຍ
ຈາກມືຂອງເຈົ້າຍິງ ແລ້ວແລ່ນຫນີໄປ.
ເຈົ້າຍິງແລ່ນນໍາໄກ່ ແລະເສັ້ນໄຫມທີ່ມາຍ
ຈາກກະສວຍຂອງຕົນ ໄປເກິ່ງແຄມແມ່ນໍ້າ.

ແຕ່ກະສວຍບໍ່ຢຸດຢູ່ທີ່ນັ້ນ ຍັງລອຍໄປຕໍ່
ຈົນເຖິງກາງແມ່ນ້ຳ ເຈົ້າຍິງຈິ່ງລອຍນ້ຳ
ແລະດຳດິ່ງລົງພື້ນນ້ຳ ເຫັນກະສວຍ
ຕົກລົງໄປໃນຮູໃຫຍ່ຮູນຶ່ງ ເຈົ້າຍິງນຳເສັ້ນໄຫມ
ແລະກະສວຍ ເຂົ້າໄປໃນຮູ ເລິກລົງ ເລິກລົງ
ຈົນຮອດເມືອງບາດານ.

ສ່ວນ " ບ່າວເງືອກ " ຍ້ອນຄວາມຮັກ
ແລະຕ້ອງການລູກສາວພະຍາ ມາເປັນເມຍ
ຈິ່ງໄດ້ແປງຕົວເອງເປັນຊາຍຫນຸ່ມ ຮູບງາມ
ເຂົ້າໄປຫາ ແລະວົງວອນໃຫ້ຊາວເງືອກ
ທັງຫລາຍ ແປງຕົວເປັນມະນຸດນຳ.
ເມື່ອລູກສາວພະຍາໄດ້ພົບຊາຍຫນຸ່ມ
ຮູບງາມ ກໍເກີດຄວາມມັກຮັກ
ແລະຍິນດີເປັນຄູ່ຊີວິດ
ເຖິງຮູ້ວ່າຊາຍຫນຸ່ມ ເປັນເງືອກ.
ແມ່ນວ່າ ລູກສາວພະຍາຮັກ ແລະຕົກລົງ
ເປັນເມຮຸຂອງ " ບ່າວເງືອກ " ກໍຕາມ
ໃນໃຈຂອງນາງ ກໍຍັງຄິດຮອດພໍ່

ແລະບ້ານເມືອງຂອງຕົນ
 ແລະຢາກເມືອງຢາມ, ອີກອັນນຶ່ງ
 ຄັນຈະໃຫ້ຜົວຂຶ້ນເມືອງຢູ່ເມືອງນໍາ ກໍບໍ່ໄດ້
 ເພາະເປັນເງືອກບໍ່ຮ່ອນຢູ່ເມືອງຄົນ.
 ບ່າວເງືອກ ແລະລູກສາວພະຍາ ໂສກເສົ້າ
 ແລະຮ້ອງໄຫ້ໃສ່ກັນສາມມື້ສາມຄືນ.
 ນ້ຳຕາຂອງທັງສອງ ໄຫລລົງແມ່ນ້ຳ
 ແລະກາຍເປັນນ້ຳນອງ ເກືອບລົ້ນຜັງ
 ກ້ວມເມືອງພະຍາ. ເຫັນເປັນເຊັ່ນນັ້ນ
 ຊາວເມືອງບາດານ ກໍເກີດຄວາມສົງສານ
 ໃນຄວາມຮັກຂອງທັງສອງ
 ຈິ່ງຄິດຊ່ອຍເຫລືອ.
 ພວກເງືອກໄປຊອກເອົາ ກວາງຕົວນຶ່ງມາ
 ແລ້ວເສກໃຫ້ເປັນລູກສາວພະຍາ
 ເພື່ອໃຫ້ກັບໄປຢູ່ເມືອງນໍາພໍ່ແທນ.
 ແຕ່ຕໍ່ມາ ບໍ່ນານ ລູກສາວພະຍາ
 ທີ່ຖືກເສກມາຈາກ ກວາງນັ້ນ ກໍລີ້ມປ່ວຍ
 ແລະຕາຍໄປ. ລູກສາວພະຍາທີ່ແທ້ຈິງ

ນາກຜັນຫາງ
 ນາງຫາງໄຂວ່
 Entwined tail Naga

ຜູ້ຢູ່ເມືອງບາດານ ກັບຜົວເງືອກ ຮູ້ຂ້າວວ່າ
ພໍ່ໂສກເສົ້າ ຍ້ອນຄິດວ່າລູກສາວຕາຍ
ກໍຍິ່ງຄິດຮອດ ແລະສົງສານພໍ່ແຮງ
ຈິ່ງອ້ອນວອນໃຫ້ຜົວພາຂຶ້ນໄປຢາມເມືອງ.
ບ່າວເງືອກ ຂົນຄໍາຂໍຮ້ອງຂອງເມຍບໍ່ໄດ້
ຈິ່ງໄດ້ນໍາຂະບວນ ແປງຕົວເປັນມະນຸດ
ຂຶ້ນໄປຢາມພໍ່ພະຍາ. ເມື່ອມາຮອດເມືອງ
ລູກສາວພະຍາກໍເລົ່າຄວາມຈິງ
ໃຫ້ພໍ່ຟັງທຸກປະການ, ພໍ່ພະຍາດີໃຈ ທີ່ຮູ້ວ່າ
ລູກສາວຂອງຕົນຍັງບໍ່ຕາຍ
ເຖິງວ່າຈະໄປເປັນເມຮຸຂອງເງືອກ
ກໍບໍ່ໄດ້ຂັດຂ້ອງຫມອງໃຈ.
ດັ່ງນັ້ນຈິ່ງໄດ້ ຈັດພິທີສະຫລອງກັນຂຶ້ນ
ຢ່າງໃຫຍ່ໂຕມະໂຫລານ
ມີການຈັດຫາອາຫານ ຢ່າງມາກມາຍ.
ແຕ່ໃນຂະນະທີ່ກໍາລັງ ແຕ່ງກິນຢູ່ນັ້ນ
ຊາວບ້ານຈໍານວນນຶ່ງ ພາກັນຈີ່ຫມາກເຜັດ
ແລະຫົວຫອມ ເຮັດໃຫ້ກິນອາຍຫມາກເຜັດ

ປົວເຂົ້າດັງ ແລະເຂົ້າຕາ
ຂອງຊາວເງືອກ. ຊາວເງືອກ
ທົນຄວາມແສບຮ້ອນ
ຂອງອາຍຫມາກເຜັດບໍ່ໄດ້
ຈຶ່ງຂໍພາລູກສາວພະຍາ
ກັບໄປເມືອງບາດານ ແລະຢູ່ຮ່ວມກັນ
ຢ່າງມີຄວາມສຸກນັບແຕ່ນັ້ນມາ.

ແຕ່ປາງນັ້ນມາ ເມື່ອເວລາໃດທີ່ເກີດ
ພະຍຸລົມແຮງພັດບ້ານເຮືອນ.
ຊາວບ້ານມັກເຂົ້າໃຈວ່າ
ເງືອກກຳລັງໃຈຮ້າຍ
ແລະສະແດງລິດເດດອອກມາ
ຈຶ່ງພາກັນຈູດຫມາກເຜັດໃຫ້ເກີດອາຍຂົວ
ໂດຍເຊື່ອວ່າ ອາຍນັ້ນ
ຈະເຮັດໃຫ້ເງືອກແສບຕາ
ແລະຫລົບຫນີໄປທາງອື່ນ
ຟ້າຝົນລົມແຮງ ຈຶ່ງຈະອ່ອນລົງ.

The Weaving Shuttle of the King's Daughter

A long long time ago there was a charming Kingdom by a big river. The King of this Kingdom had a very beautiful daughter. She was not only famous for her beauty but also famous for her weaving skills as well. She was very good at fine and delicate weaving, and the patterns of her cloth were astonishing.

The reputation of the King's daughter was known amongst people both inside and outside the territory. Many young men came to see her and asked to marry her, but she refused. Her fame crossed the land to a young Naga who lived in the "Badan," the Naga Kingdom below the big river. The Naga could not stand waiting to see her, so

he turned himself into a white cock with a big red crest, then came up to watch her while she was weaving under her house on stilts.

When the Naga saw the King's daughter he felt in love with her so badly that every day he had to turn himself into the white cock with the red crest to go to look at her. One day while she was weaving, the white cock used his strong sharp beak to pick up her shuttle and run away. The King's daughter ran after the white cock and her shuttle. She ran, and ran, and ran until she came to the big river. The shuttle didn't stop there, so she swam into the river and dived to its bottom. She saw her shuttle fall into a big hole, and she followed it deeper and deeper into the hole and reached the Naga Kingdom.

Because of his love and wish to marry the King's daughter, the Naga was very afraid to let her see his Naga features, so he turned himself into a good looking man. He also asked the other Nagas in the Kingdom to turn themselves into human beings too.

When the King's daughter saw the good looking man she fell in love with him wholeheartedly and was happy to marry him. However the King's daughter was very sad when she thought of her father, who she would miss if she stayed with her husband. On the other hand, if she asked her husband to live with her in her Kingdom then the Naga could not stay alive. So both of them cried, and cried, and cried for three days and three nights, and their tears filled up the river and almost flooded her father's Kingdom. All the Nagas

were sad because of their love and wanted to help. So they found a deer and used a spell to turn it into the King's daughter, then sent it back to live with the King as usual. Unfortunately, the King's daughter which was really a deer soon became sick and died.

The real King's daughter knew about her father's sadness, because he believed that his daughter had died, so she was very upset and wanted to visit him. She pleaded with her husband to take her up to her Kingdom and the Naga felt pity for his wife and agreed to bring her together with the other Nagas to visit the King.

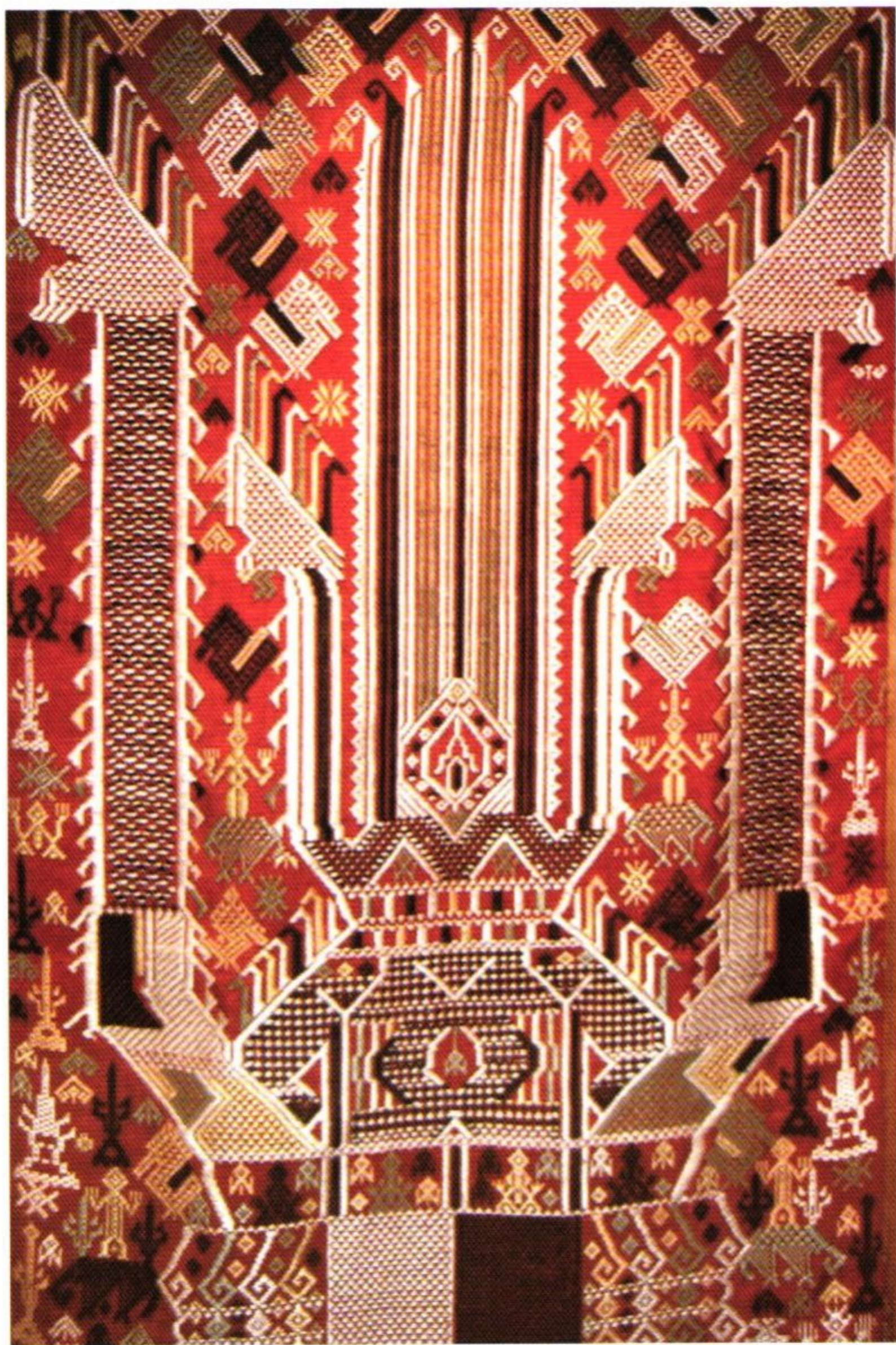

The King was so happy to see his daughter again as he listened to her story that he didn't mind to have a Naga as a son in-law. He invited people from all over the Kingdom

for a welcome ceremony for his daughter and his son in-law. To prepare for the ceremony people enjoyed cooking food, but while they were cooking herbs and grilling chillies, the smell of the chillies flew into the nose and eyes of Naga. The Nagas could not stand the spicy smell of the chillies, so they had to excuse themselves and ask leave of the King, and brought the daughter back to live happily in the Naga Kingdom, leaving behind the King and his people to enjoy their normal life.

Since then whenever there is a heavy storm, people believe that a Naga is getting angry and blowing the wind from his mouth. They burn chillies to make a spicy smell, believing this will help to stop the strong wind by causing the Naga to move away.

ຕົກກີ້ເປັນເຫມືອຍ (ຫມີໃຫຍ່)

ແມ່ຜູ້ໃຈດີ ໃຊ້ເປັນຄໍາຈອບອອຍລູກບໍ່ໃຫ້ດີ
ແລະລົບກວນນາງໃນຍາມຕໍ່າຫຼຸກ.
ໂດຍທໍາມະຊາດເດັກນ້ອຍ ເມື່ອເຫັນກີ້
ມີລັກສະນະເປັນຫ້າງເປັນຮ້ານ
ກໍມັກຈະປິນປ່າຍ ແລະບາງຄັ້ງ
ເຮັດໃຫ້ເກີດອຸບັດເຫດຕົກລົງ ເຈັບປວດ
ແລະກີກເຄືອຫຼຸກຂາດ. ດັ່ງນັ້ນ ແມ່ຈິ່ງມັກ
ເວົ້າຍົວະລູກວ່າ: ແມ່ນໃຜຕົກກີ້
ຈະກາຍເປັນເຫມືອຍມີຂົນຫນາປົ່ງອອກ
ແລະໄດ້ໄປຢູ່ປ່າ ຫ່າງໄກຈາກພໍ່ຈາກແມ່.
ຄໍາສອນນີ້ ກໍນິຍົມໃຊ້ກັບຊ່າງຕໍ່າຫຼຸກນ້ອຍ
ຮຽນໃຫມ່ ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມຕັ້ງໃຈ
ເຊິ່ງບາງຄັ້ງ ເກີດເບື້ອ ແລະເຫງົາງານອນ
ມັກຈະເອນລົງນອນຢູ່ແປ້ນກີ້
ເມື່ອເຊືອບຫລັບ ກໍອາດຈະຕົກແປ້ນກີ້ໄດ້.

*If you fall off the loom,
you will become a bear*

A mother who does not get angry with her naughty children likes to repeat this saying to calm them down. By nature children love to climb up and hang on the loom, and this sometimes causes an accident and also breaks the warp yarns. So the mother will warn them by saying "If you fall off the loom, you will become a bear, covered with thick fur on your body and have to leave your parents for a forest far away." The mother also uses this saying to prevent her young daughter who is new to weaving from feeling lazy and falling asleep, and in that way she will never fall off the loom.

ກະສວຍຕໍາຫົວບໍ່ໄດ້ຜົວນໍາເພິ່ນ

ຂໍ້ຂະລໍາ ອັນເປີດປິດສະຫນານີ້
ກືກກ່າຍທອດ ຈາກຄົນຮຸ່ນນຶ່ງສູ່ຮຸ່ນນຶ່ງ
ໃນກຸ່ມຊ່າງຕໍ່າຫຼຸກ. ມາຮອດປັດຈຸບັນ
ເຖິງວ່າກ້ອຍຄວາມ ຂໍ້ຂະລໍານີ້
ຟັງບໍ່ເປັນຕາເຊື້ອກື ແຕ່ມັນກໍຍັງທໍາຫນ້າທີ່
ບໍ່ໃຫ້ຜູ້ຄົນເຂົ້າໄປລົບກວນການເຮັດວຽກ
ຂອງຊ່າງຕໍ່າຫຼຸກ ໄດ້ເປັນຢ່າງດີ.

24 / VII

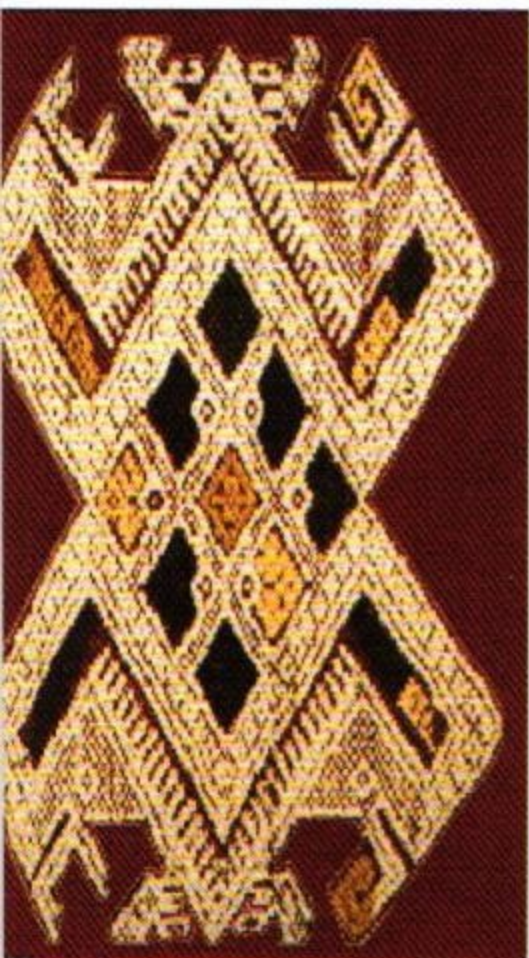
ໂດຍທໍາມະຊາດ ຊ່າງຕໍ່າຫຼຸກເປັນຄົນອົດທົນ
ແລະກະຫນອມກຸ່ອມຕົວ ບໍ່ມັກສະແດງ
ຄວາມບໍ່ພໍໃຈອອກມາ ໂດຍກົງ ເມື່ອມີ
ຜູ້ມາຢູ່ກິດຂວາງ ການເຮັດວຽກຂອງນາງ.

ດັ່ງນັ້ນ ຈິ່ງເປັນປະໂຫຍດອັນດີຍິ່ງ
ທີ່ມີຂໍ້ຂະລໍາ " ກະສວຍຕໍາຫົວ
ບໍ່ໄດ້ຜົວນໍາເພິ່ນ " ນີ້ ມາຮັບໃຊ້.
ເມື່ອໃຜມາໃກ້ ແລະກະສວຍຂອງນາງຕໍາ
ຈະແມ່ນຜູ້ຊາຍ ເຂົາອາດຈະບໍ່ໄດ້ເມຍ,
ຕໍາຜູ້ຍິງກໍຈະບໍ່ໄດ້ຜົວ. ຊາຍຫນຸ່ມ
ຜູ້ທີ່ຫລົງມັກສາວຕໍາຫຼຸກທັງຫລາຍ
ເຖິງຈະບໍ່ເຊື່ອໃນເລື່ອງນີ້ ແຕ່ຫລາຍຄົນ
ກໍຍັງບໍ່ກ້າສຽງເຂົ້າໄປນັ່ງຊ້ອນແປ້ນກີ້
ຂອງສາວຄົນຮັກ ບໍ່ມີໃຜຮູ້ວ່າ
ລິດເດດກະສວຍຂອງນາງ
ຈະຜາກົດອອກມາໃຫ້ເຫັນຍາມໃດ.

*If the weaving shuttle hits your head,
you will not be able to get married*

This mysterious saying has been told amongst weavers from generation to generation. Up to the present time many people have not taken it seriously, but it still has an effective function in preventing others from disturbing when one is weaving.

By nature weavers are very patient and moderate. They don't want to express their unhappy feelings when someone stays too close to them and disturbs their work. So it has been of great benefit to have the serious saying that "If the weaving shuttle hits your head, you will not be able to get married."

Until now, even though men who are in love with weavers do not believe in this saying, nobody dares to test it. Who knows when her shuttle will take action!

ນັ່ງອວ່າຍຫລັງໃສ່ຫນ້າຫຼາກ
ຕໍ່າຫຼາກເບືອງຫິນ (ເບືອງເສັ້ນຕໍ່າ)

ຄໍາສອນບູຮານນີ້
ໃຊ້ເພື່ອປຸກລະດົມຊ່າງຕໍ່າຫຼາກ
ບໍ່ໃຫ້ກຽດຄ້ານ. ຊ່ອຍເຕືອນນາງວ່າ
ຫາກນາງນັ່ງແປ້ນກີ້
ແຕ່ບໍ່ອວ່າຍຫນ້າເຂົ້າຕໍ່າ
ຫຼາກຂອງນາງ ກໍຈະບໍ່ແລ້ວຈັກເທື່ອ.

*If you sit on the loom
with your back to the beater,
you will need more weft yarns.*

This saying is especially used to encourage weavers to finish their work at the due time. Weavers who sit at the loom and weave will always have more benefit than those who don't.

ສືບຫຼຸກຂ້າມຄືນ ຜີປີ້ນໄຂ່ວ

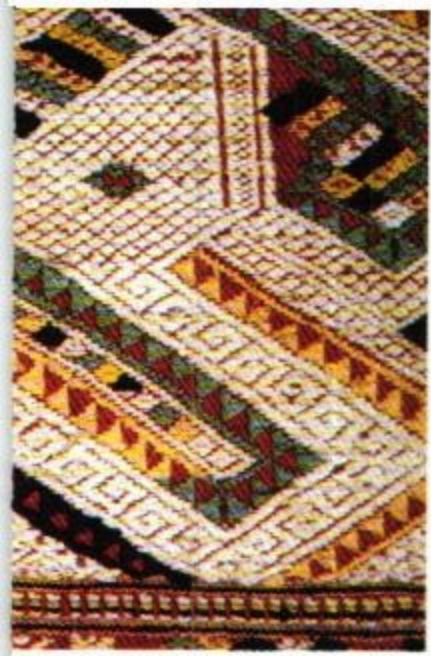

ເປັນທີ່ສັງເກດເຫັນວ່າ ເມື່ອໃດຊ່າງຕໍ່າຫຼຸກ
ສືບຫຼຸກເຄືອໃຫມ່ ນາງກໍຈະຕັ້ງອົກຕັ້ງໃຈ
ໃສ່ກັບມັນເປັນພິເສດ
ໂດຍຫວັງໃຫ້ ສໍາເລັດກ່ອນຄໍ່າ.
ເວົ້າກັນວ່າ ສືບຫຼຸກບໍ່ແລ້ວ ປະໄວ້ຂ້າມຄືນ
ຈະມີຜີມາກວນ ແລະປີ້ນໄຂ່ວ
ເຮັດໃຫ້ເຄືອຫຼຸກຫຍຸ້ງເຫຍື່ອງ.

ເລື່ອງນີ້ມີວິທີເຮັດກົນໃສ່ຜີໄດ້
ໂດຍການເອົາມິດ ຫລື ຟອຍກວດເຮືອນ
ຢ່ອງໄວ້ຫນ້າຫຼຸກ ເຮັດແນວນີ້ຈະເຮັດໃຫ້ ຜີຢ້ານ
ແລະບໍ່ກ້າເຂົ້າມາໃກ້ເຄືອຫຼຸກນັ້ນເລີຍ.

ນາກຕ້ອນຕ່າວ

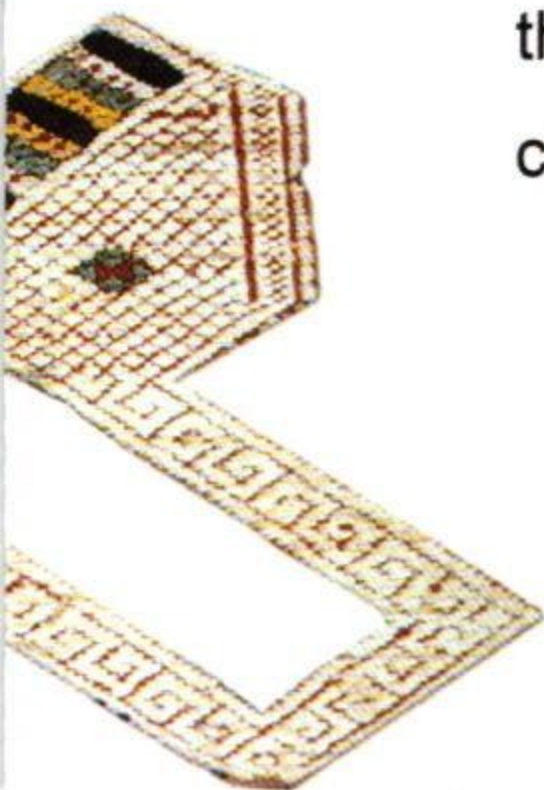

If you cannot finish tying the knot for the new warp in the daytime, be careful: the spirit will tangle the warp yarns at night.

It is noticeable that whenever weavers tie the knot for their new warp they will work on it seriously, with a strict plan to finish their task before dark. It is said that the spirit is waiting to play with it and tangle the warp during the night.

In any case, weavers have a trick to protect their unfinished warp by placing a knife or a broom on the beater and warp, as this will frighten the spirit and keep it from coming too close.

written and translated by **ຂຽນໂດຍ**
Viengkham Nanthavongdouangsy ວຽງຄໍາ ນັນທະວົງດວງສີ
Story by **ເລົ່າໂດຍ**
Phaeng Nanthavongdouangsy ແພງ ນັນທະວົງດວງສີ

Lao Language Editor **ບັນນາທິການພາສາລາວ**
DouangDeuange Bounyavong ດວງເດືອນ ບຸນຍາວົງ
English Editor **ບັນນາທິການ ພາສາອັງກິດ**
David Wharton ເດວິດ ວອຣ໌ເຕິນ

published by **ຈັດພິມໂດຍ**
Phaeng Mai Gallery ຫັດກະກໍາ ແພງໄຫມ
Authorised No: **ທະພິມບຽນພິມຈໍາຫນ່າຍ:**

Copy Right to **11/ພຈ/04**
Phaeng Mai Gallery ສະຫງວນລິຂະສິດ
ແພງໄຫມ ຫັດກະກໍາ

1st Edition **ພິມຄັ້ງທີ 1**
November 2004, **ພະຈິກ 2004**

Artwork and Cover by **ຈັດຫນ້າ ອອກແບບປົກ**
Dokked Publishing Co. ,LTD ດອກເກດ ຈັດພິມ ຈໍາກັດ

print at **ພິມທີ່**
Jampa Printing ຈໍາປາການພິມ

*published by PhaengMai Gallery
097 Nongbouathong Tai
Sikottabong District, P.O.Box 1790
Vientiane, Laos
<http://silk-phaengmai.laopdr.com>*

ຈັດພິມ ໂດຍ ຫັດກະກຳ ແພງໄຫມ
ເຮືອນເລກທີ 097 ບ້ານຫນອງບົວທອງໃຕ້
ເມືອງສີໂຄດຕະບອງ, ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ
ຕູ້ ປ.ນ. 1790, ສ.ປ.ປ.ລາວ.